שהיה כותלו סמוך לעבודת כוכבים ונפל אסור לבנותו

לעבודת כוכבית ור"ח פירש דודחי

כל מהנה אסור לבד מהכא מפני

שיש באותה הנאה בזיון לעבודת

כוכבים שפורע המכס לפי שאינו

מחשיב העבודת כוכבים כל כך שישים

העטרה בראשו ": ק"ל נהנה אסור מהנה לא כ"ש. כתב רבינו ברוך

דאותו יריד שהכומרים של עבודת

כוכבים לוקחים בו מכם מן המכר מיד אם אותו מכם הוא לבנין עבודת

כוכבים והעובד כוכבים מפרש הח

בסכום כך וכך ועוד פשוט לבנין

עבודת כוכבים אסור דמהנה אסור

כר׳ יוחנן ואף אם לא הזכיר לו לבנין

עבודת כוכבים אלא אחר שפירש לו

הסכום אמר לו ועוד פשוט נראה

דאסור כי מה שלא הזכיר לבנין

עבודת כוכבים מפני ישראל הוא

מניח ומ"מ אם לא היה מפני הבנין

היה נותן לו בסכום הראשון ונמצא

הפשוט יוצא מכיס הישראל לבנין

עבודת כוכבים והר"ר משה מקולי

כתב בספרו כי אם אמר סתמא

ועוד פשוט יכול להיות דמותר דשמא

יתננו לעניי עובדי כוכבים:

יניח נמצא נהנה. פ״ה יניח העטרה

ואע"פ שמניחין לו את המכס ויהנה

אינו נקרא נהנה מעבודת כוכבים כיון

שהמעות שלו: משות וכדי מתכות יודיכם דים המלח. לכאורה משמע

דהני מעות אינם אסורים אלא מטעם

הגם דומיא דפירות ושאר דברים

אבל אינם אסורים מטעם חשש דמי

עבודת כוכבים ותימה דלקמן (דף לג.)

גבי ישראל ההולך ליריד משמע

דמעות הנמנאות בידו אינם אסורין

מטעם קנסא דמשא ומתן אלא מטעם

דאמרי׳ עבודת כוכבים זבין כך הקשה

הר"ר אלחנן ותירץ ר"י דהתם ה"ק

(ד) בחזרה אסור אפי׳ לישא וליתן עמו

בראשו ונמצא נהנה מן הריח

ופריך והא קא שביק רווחא לעבודת כוכבים ° ומאי פירכא הא אמרינו

הכא דמהנה מותר וי"ל דהתם איכא הנאה יתירא ונראה כנותן מקום

ב א ב ג ד מיי' פ"ט מהל' עבודת כוכבים

הלכה יב יג יד (טו) סמג

לאוין מה טור וש"ע י"ד

סימן קמט סעיף ג [וברב אלפס הלכות טומאה דף

סה.]: נא ה וז ח מיי פ"ג מהל' אבל הלכה יד

סמג לאון רלג טוש"ע י"ד סימן שעב סעיף א [וברב אלפס שס]:

נב ט מיי׳ פ״ט מהל׳ עבודת כוכבים הל׳ יד

סמג לאוין מה טוש"ע י"ד

סימן קמט סעיף ג: גג י מיי׳ פ״ח מהלכות ערכין הלכה ח סמג

נשין קלב:

רבינו חננאל

מותרות: [גמ'] ורבי יוחנן

אם הן מעוטרות בפירות. אם יון מכוטרות בכידות. דזה הנהנה מן הריח אסור המהנה לעבודת

כוכבים שקונה מן הפירות

יי כ. --, מיתיבי רבי נתן אומו

מנחת בו המכס מכריזין ואומרים כל מי שיטול עטרה ויניחה בראשו

יבראש חמורו יניחו לו

מה יעשה יניח נמצא

נהנה המכס לא יניח אלא יתן המכס נמצא מהנה לעבודת כוכבים

מיכן אמרו הנושא והנותן

אם קנה בהמה תיעקר

פירוח כסוח וכליח ירקרו

לים המלח איזהו הוא

עיקור מנשר פרסותיה מן הארכובה ולמטה קתני מיהת יניח נמצא

קונה כיהור יניח נמצא מהנה. קשיא לריש לקיש דאמר מעוטרות בוורד

יבהדס בלבד הוא דאסורין . שנהנה מהז אכל מעוטרות

מותר ופריק רב שישא בריה דרב אידי קסבר ריש

לקיש פליגי רבנן עליה דרבי נתן והוא דאמר

כרבנן. ומקשי׳ מכלל דר׳ יוחנן סבר רבנן לא פליגי על ר׳ נתן והתניא

הולכין ליריד של עובדי כוכבים ולוקחין מהן

בהמה עבדים ושפחות בתים שדות וכרמים וכותב

שהוא כמציל מידם ואם

היה כהן מטמא בחוצה

ימטמא נמי בבית הפרס

דרבנן ומטמא ללמוד תורה ולישא אשה א״ר יהודה אימתי בזמן שאינו

. מוצא ללמוד תורה בארץ

שמוצא לא יטמא רבי יוסי

אומר אף כזמז שמוצא

אומו אך בזמן שמוצא ללמוד תורה בארץ יצא ייטמא לפי שלא מן

. הכל אדם זוכה ללמוד

אחר רבו לצידן. ואמר

רבי יוחנן הלכה כרבי

יוסי. קתני מיהת הולכין ליריד של עובדי כוכבים

ולוקחין מהן בהמה וכר׳ אלמא פליגי ופריק רבי יוחנן לעולם לא פליגי

והא דרבי נתן בלוקח מן התגר דשקלי מיניה מכסא והא דקתני ⁽¹⁾ דליתי מהני לעבודת כוכבים:

שעבודת

לא כל

שכן שאסור.

 לעיל יה.], ב) [מו״ק יה.
עירובין מו.], ג) [שמחות
פ״ד הכ״ה ע״ש], ד) יומה סו. שהלים פ״ח ה״ד בכורות נו., ד) [ל"ל א"כ. לחם מתרים], ו) [ומעיל. רש"ש], ווע"ע תוס׳ שבת פב.ד"ה (נ א) נוע עמוס שבמעפב. אי אסור לבנותו], ה) [פרשת אמור סימן קג], ט) [ל"ל

תורה אור השלם 1. וַיּאמֶר יִיְ אֶל יְהוּשְׁעַ אַל תִּירָא מִפְּנֵיהָם כִּי מְחָר כְּעַת הַוֹּאת אָנֹכִי נֹתֵן אֶת כְּלֶם חֲלְלִים לפני ישראל את סוסיהם וְאֶת מַרְכְּבֹתֵיהֶם תשרף באש:

יהושט יא ו

גליון הש"ם

. תום' ד"ה אבל וכו' ומאי פירבא. לה ידטהי מהי פורבא. לנו ידעתי מנה קושיא הא ר"ל הוא דאמר הכי דמהנה מותר אבל ר"י אמר מהנה לכ"ש והכי דפירכת הש"ם הוא לפי ההלכה:

הגהות הב"ח

(**ה)** רש"י ד"ה מהנה וכו" יסיב לים לבעל החבות המעות: (ב) ד"ה שהוא כמליל וכו׳ ומסייעין אותו להצילו מן העוררין: (ג) ד"ה וא"ר יוסטן וכוי ומדאיירי בה כ' יוסטן: (ד) תום' ד"ה מטוח וכו' נ"ב פי" ואל"ל דהמעות נ"ב פי" ואל"ל דהמעות עלמו אסורים משום הנם: נ"ב פי שלא הלך לשם אלא שנמנא לשם אף קודם היריד כגון שדר שם:

הגהות מהר"ב רנשבורג

תוד"ה ללמוד תורה אבל בשאלתות דר' אחא. נ"ב יעו"ם פ' אמור דף לב ע"א בד"ה ברם וכו׳ ובשאילת שלום אות קיא דף :מ ע"ח ודו"ק היטב

מוסף רש"י

המנשר פרסותיה. משי וחותך פרסות שני רגליה ימותן פוסות של לגלים (לעיל יא:). מן הארכובה ולמטה. אנל מן הארכונה ולמטלה מכיפה נחח. א.) שוק הנקבע ליום חג של עוכדי כוכנים (ערובין מה.). ולוקחין מהם בהמה עבדים ושפחות. מפני שמכניסן לקדושה (שם). בתים ושדות ישראל (שם). ומעלה. השטר, בערכאות שלהן. לפני דייניהן לחתום ואע"כ שהוא חשיבות להן ואיכא למיחש דלמא אזלי ומודו לפילו הכי שרי (שם). שהוא כמציל מידם. שלא יחזור העכו"ם ויערער על המכירה (שם), או: לקיימן בחמימתן, דכיון דהשתא הוא דמשכח להו וליומא אחריני לא,

מהנה לא כ"ש. והא מהנה הוא שהחנוונין שבתוכן סוחרי מעות של אבל מהנה שרי. וא"ת לקמן פרק כל הצלמים (דף מו:) גבי מי כומרים הן 6) אי נמי הוא יהיב ליה לבעל (6) המעות מסחורתו שעושה שם ומטיא להו הנאה אבל שאינן מעוטרות לאו דכומרים הן: נהנה. מן הריח של עשבים או של בשמים: מהנה. נותן מכם:

מו הארלובה ולמטה. אבל עיקור שתטרף בו אסור לעשות כן בידים אבל מהנה שרי ורבי יוחנז אמר אפילו בבהמה ואע"פ שהיא אסורה בהנאה: מעומרות בפירות נמי אסור ק"ו נהנה אסור וכותב. שטרות: ומעלה בערכאות שלהן. מקום גדוליהן ושופטיהן ומעלה שטרותיו לפניהם לחתום ואף על פי שכבוד ותפארת היא להם ואיכא למימר דאזיל ומודה: שהוא כמציל מידם. שמתוך כך יהיו לו עדים ומסייעין (כ) להציל מן העוררין: בית שדה שנחרש בה וחשו חכמים עד מאה אמות דלדלה מחרישה את כתיתי העלמות ושמא יעבור על עלם כשעורה ויסיטנו: ללידן. לחולה לארץ וארץ העמים מטמא מדרבנן כבית הפרס: ואמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי. ומדאיירי ט ר' יוחנן ש"מ שמיעא ליה לר' יוחנן (ג) הך מתני' ולוקחין מהן בהמה פליגא חדרבי נתן: דשקלי מיניה מיכסת. מן הלוקח ונמלא מהנה: ואת סוסיהם תעקר. ביהושע כתיב. אלמא מותר לרדותן בכך: ואין מחרימין. קסבר סתם חרמים לבדק הבית דפלוגתא היא [בערכין] (דף כח:) וכיון

דהשתא ליכא בית המקדש אתי בהו

לידי תקלה דמתהני מהקדש ומעילהיי :

נועל

אמהנה לא כ"ש מיתיבי רבי נתן אומר יום שעבודת כוכבים מנחת בו את המכם מכריזין ואומרים כל מי שנוטל עטרה ויניח בראשו ובראש חמורו לכבוד עבודת כוכבים יניח לו את המכם ואם לאו אל יניח לו את המכם יהודי שנמצא שם מה יעשה יניח נמצא נהנה לא יניח נמצא מהנה מכאן . אמרו יהנושא ונותן בשוק של עבודת כוכבים בהמה תיעקר פירות כסות וכלים ירקבו מעות וכלי מתכות יוליכם לים המלח יואיזהו עיקור יהמנשר פרסותיה מן הארכובה ולממה קתני מיהת יניח נמצא נהנה לא יניח נמצא מהנה אמר רב משרשיא בריה דרב אידי קסבר רשב"ל פליגי רבנן עליה דרבי נתן ואנא דאמרי כרבנן דפליגי עליה ור' יוחנן סבר לא פליגי ולא פליגי והא תניא סיהולכין ליריד של עובדי כוכבים ולוקחין מהם בהמה עבדים ושפחות בתים ושדות וכרמים וכותב ומעלה בערכאות שלהן מפני שהוא כמציל מידם ואם היה כהן מהמממא בחוצה לארץ לדון ולערער עמהם וכשם שמטמא בחוצה לארץ כך מטמא בבית הקברות בבית

הקברות סלקא דעתך טומאה דאורייתא היא אלא יבית הפרס דרבנן יומטמא ללמוד תורה ולישא אשה א"ר יהודה אימתי בזמן שאין מוצא ללמוד אבל בזמן שמוצא ללמוד אינו מממא רבי יוסי אומר האפילו בזמן שמוצא ללמוד יטמא לפי שאין אדם זוכה ללמוד מכל א"ר יוםי מעשה ביוסף הכהן שהלך אחר רבו לצידן ללמוד תורה ואמר רבי יוחגן הלכה כרבי יוםי אלמא פליגי אמר לך רבי יוחנן לעולם לא פליגי ולא קשיא "כאן בלוקח מן התגר דשקלי מיכסא מיניה כאן בלוקח מבעל הבית דלא שקלי מיכסא מיניה אמר מר בהמה תיעקר והא איכא צער בעלי חיים אמר אביי אמר רחמנא יאת סוסיהם תעקר אמר מר ואיזוהי עיקור מנשר פרסותיה מן הארכובה ולממה ורמינהי סיאין מקדישין ואין מחרימין ואין מעריכין בזה"ז ואם הקדיש והחרים והעריך בהמה תיעקר פירות כסות וכלים

ירקבו

משום חשש דמי עבודת כוכבים כיוו דהלך ודאי דמי עבודת כוכבים בידו דאי גלימא זבין הכא הוה מזבין ליה אבל הכא לא מיירי (ה) אלא בנמצא שם וקנס דקנסינן ליה משום דנשה ונתן ביום איד עבודת כוכבים ולהכי אין לאסור המעות אלא לדידיה דעבד איסורא ואפילו לרבי יוחנן דאמר נשא ונתן אסור מיהו לישה וליתן עמו שרי ולה חיישינן שמה ישה ויתן בחותן המעות דכולי ההי לה קנסו: מנשר פרסותיה מן הארכובה ולמשה. פירש הקונטרס דעיקור של טרפה אסור ולא נהירא כדפרישית לעיל (דף יא. ד״ה עיקור) גבי עוקרין על המלכים אלא ה״ק דיו בכך ויכול להיות שמותרת בהנאה ואע"ג דמעות ופירות וכל אינך אסורין בהנאה מ"מ גבי בהמה יכול להיות דסגי בקנסא דעיקור:

ללמור תורה ולישא אשה. פירוש ודעתו לחזור לח"י דחילו אין דעתו לחזור אמר בכתובות פ"ב (דף קיה) אחיו של זה נשה (אשה) [עבודת כוכבים] ומת ברוך המקום שהרגו וזה ירד אחריו לחולה לארץ ודוקא בהנך מלות שהן חשובות ללמוד חורה שגדול חלמוד תורה שמביא לידי מעשה ואשה נמי דכתיב (ישעיה מה) לא תהו בראה אבל לשאר מנות לא והכי משמע פ"ד דמגילה (דף מ.) אבל או בשאלתות דרב אחא 🕫 מפורש הנך דקילי וכ"ש לשאר מלות שהם חשובות: אבור אביי אמר קרא את סוסיהם תעקר. הקשה הר"ר אלחנן (וא"ת) למ"ד (שבת קכה:) לער בעלי חיים דאורייתא מאי ראיה מייתי מיהושע דלמא שאני התם דעל פי הדבור הוה אבל הכא בקנס דרבנן אין כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה וי"ל דודאי שיש כח בידם לעקור היכא דנראה טעם קצת לעקור כדמוכח פרק האשה רבה (יבמות דף פט:) גבי משיחין החשה על פי עד חחד [וערי חוס' ב"ת לב: ד"ה מדברי וחוס' לעיל יא. ד"ה עוקרין]: ארן מקדישין בזמן הוה. וטעמא משום דלא ליתי לידי תקלה ומהאי טעמא בטלי מעשר בהמה בזמן הזה כדאיתא פ"ב דבכורות (דף נג. ושם) והקשה ר"ת מהא דאמרינן פרק במה ש (אשה) (שבת דף נד: ושם) מריסר אלפי עיגלי הוה מעשר ר"א בו עוריה מעדרו כל שתא ור"א לאחר חורבן הוה כשבא לכלל מצות דהא בן י"ח שנה בלבד היה כשמינוהו נשיא ומינוהו תחת ר"ג ולכל הפחות ר"ג היה נשיא שתי שנים קודם לר"א מדקאמר אשתקד בר״ה לעריה ורבן יוחנן בן זכאי שהיה נשיא קודם ר״ג משכה נשיאותו עד לאחר חורבן כדתנן (ר״ה דף כט:) משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי א"כ לא היה יכול ר"א להיות בר מצוה עד לאחר חורבן וצריך לומר כי אפוטרופוס היה לו שהיה מעשר עבורו אי נמי לא נתבטלו מיד עד לאחר חורבן כמה שנים (ע" חוס׳ שנת נד: ד"ה הוה): ארן מחרימין. פירש הקונטרס דסתם חרמין לבדק הבית ויפה כוון דלמ״ד סחם חרמין לכהנים ליכא למיחש לחקלה שיכול ליתנו לכהנים מיד כדאמרינן בערכין (דף פט) אמר עולא אי הואי התם הואי יהיבנא כולהו לכהנים: ראם הקדיש והחרים והעריך בהמה תיעקר. תימה דאמרינן בערכין סוף פרק המקדיש שדהו (דף כט. ושם) ההוא גברא דאחרימינהו לנכסיה אתא לקמיה דרב יהודה אמר ליה שקול ד' זוזי ושדי בנהרא ולשתרו לך אלמא אית להו תקנה ופירש ר"ת דשאני התם דמקרקעי היא שהן קיימות לעולם ואין יכולין לכלותם אי לא עבוד בהו רבגן תקנה אתי לידי תקלה לעולם ויכול להיות שאף למטלטלין עלתה התקנה לפי שהוקדשו ביחד עם הקרקעות וועיין מוספות יומא דף סו. ד"ה פירות ותוספות ערכין דף כט. ד"ה שקול ותוספות בכורות דף נג. ד"ה ואין]:

ים דר שפת היות ואין להן מקנה (יומא טו.). ואין מחרימין. קסבר סמס חרמין לבדק הבית ופלוגמא היא במסכת ערכין (שם), דחרם הוי קדש בהקדש, דכתיב כל חרם קדש קדשים וגר' (בכודות נג.). תיעקר. דלא לימי בה לידי מקלה (שם) דאין לנו על מה להקריב ולריך לשהויי עד שיומם ואמי ביה לידי מקלה דגיזה ועבודה או שומטו בלא מוס (שם).

חיים ופרקי׳ שאני הכא דרחמנא [אמר] (דכתיב) את סוסיהם תעקר. איזהו עיקור מנשר פרסותיה מן הארכובה

א) נראה דחסר כאן ול"ל והא דקתני דלוקחין מהן בהמה בלוקח מבעה"ב דלא שקלי מיניה מכסא דליתא מהני לעבודת כוכבים.